

Z P R A V O D A J

S P O L E Č N O S T S B Ě R A T E L Ů
K N I H T I S K O V Ý C H V Y D Á N Í
Č S . Z N Á M E K

ČÍSLO : 42

ROČNÍK 1997

OBSAH:

	Strana
Pozvánka na schůzi dne 8. března 1997	2
Zpráva vedení SKZ o činnosti a plán 1997	3 - 4
Výstava Roudnice n.L.	5
Studijní příručky č. 30, 31 a 32	6 - 8
Holubice 20 hal II, nová desk. označení	9 - 10
Osvob. republika 100 hal, desk. ozn. a perf.	11 - 14
Retuše na novinových známkách	15 - 20
Osvob. republika 40 h, II. typ, počet TD	21 - 22
Hradčany 15 h, retuš na ZP 36 I a II TD	23
Osvob. rep. 25 hal, nové desk. vady	24

Zpravodaj společnosti sběratelů knihtiskových známek je neprodejnou tiskovinou, vydávanou pouze pro vnitřní potřebu členů společnosti. Je vydávána nepravidelně, nejméně 3 x do roka. Za redakční úpravy odpovídají a na přípravě se podíleli členové společnosti.

Rukopisy, články, připomínky, nové poznatky či jinou korespondenci posílejte na adresu :

Jindřich Láta 1, Mařatkova 916, 14300 Praha 4, tel.č. /02/4717976

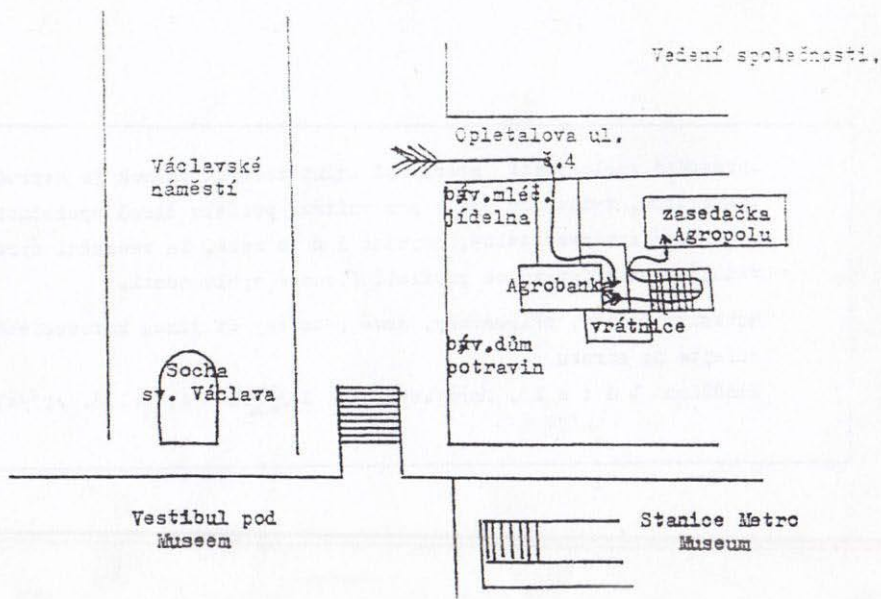
POZOR ! NEPŘEHLEDEJTE

POZVÁNKA

na výroční schůzku sběratelů knihtiskových známek, která se bude konat v sobotu dne 8. března 1997 od 9,30 hod. v zasedací místnosti a.s. AGROPOL, Praha 1 - Opletalova 4 v 1.poschodí. Poir-obný plánek uveden v dolní části pozvánky.

Základním programem je projednání činnosti společnosti za uplynulé období a výhled do budoucna. Po ukončení bude následovat výměna známek. K dispozici Vám budou specialisté jednání knihtiskových známek.

Na schůzce bude možné uhradit členský příspěvek na rok 1997 a objednat si specializované studie pro rok 1997.

Zpráva o činnosti Společnosti sběratelů čs. knižtiskových známek /SKZ/ za uplynulé období.

Vedení SKZ pracuje v tomto složení:

- J. Chvalovský, předseda SKZ, vedoucí skupiny Osv. republika, člen komise expertů SČF,
- J. Kašpar, místopředseda SKZ, vedoucí skupiny Holubice, člen předsednictva SČF, sekretář komise expertů SČF,
- J. Látal, tajemník SKZ, redaktor zpravodaje, vedoucí skupiny Hosp. a věda,
- J. Běloubek, vedoucí skupiny Novinové známky, člen výkonného výboru SČF, vedoucí publikační komise SČF, kandidát na člena komise expertů SČF,
- Fr. Hamr, vedoucí skupiny Hradčany,
- J. Moravec, vedoucí skupiny Doplatní známky
- B. Pospišil, člen vedení
- St. Kozberek, hospodář SKZ
- J. Škaloud, člen vedení SKZ, kandidát na člena komise expertů
- J. Duppa, revizor účtů

Členové vedení SKZ se sešli celkem 4x za účelem projednání zejména počtu stran a obsahu zpravodajů a studií, jejich vydání a distribuci. Dále k zajištění účasti na výstavě Roudnice, zastoupení v komisi expertů, k projednání možnosti vydání Specializované příručky a pod. Některých jednání se zúčastnil také tajemník SČF.

Ve všech pracovních skupinách pokračovala studijní činnost a výsledky byly průběžně zveřejňovány ve zpravodajích č. 39, 40 a 41. Byly vydány tři studijní příručky č. 27, 28 a 29. Některé informace byly předány také do časopisů Filatelie, Merkur a Mauritius.

Plán činnosti na rok 1997:

a/ studijní činnost:

- pokračovat v rozpracované studijní oblasti ve všech pěti pracovních skupinách a zveřejnit získané poznatky v roce následující m,
- průběžně zpracovávat podklady pro uvažované vydání Special. příručky emisí Hradčany, Holubice a Osv. republika do roku 2000,

b/ publikační činnost:

- vydat tři studijní příručky
- vydat tři zpravodaje
- přispívat články do Filatelie, Merkur a jiných,

c/ organizační činnost:

- během roku svolat dvě setkání se členy SKZ
- podpořit účast na výstavě Benešov.

Vedení společnosti

Tato zpráva o činnosti nebude na schůzi 8. března přednesena. Buďe doplněna zprávou hospodáře a revizora účtů o výsledcích hospodaření za rok 1996. Po vřipomínkách bude hlasování. Připomínky lze předem zaslat tajemníkovi SKZ.

Ostatní informace vedení SKZ:

- 1/ počet platících členů se pohybuje kolem dvou set. V tomto počtu je zahrnujto i deset členů žijících na Slovensku. Vedení SKZ oceňuje činnost pana J. Píši z Piešťan, který provádí dobrovolně distribuci zpravodajů a studijních příruček a zajišťuje příslušné finanční záležitosti.
 - 2/ Výše členských příspěvků na rok 1997 zůstává nezměněna, to znamená 30 Kč pro členy z ČSR a Sk 35 pro členy ze Slovenské republiky. Úhradu příspěvků lze provést:
 - odeslání příloženou poukázkou /platí jen pro ČSR/
 - přímou úhradou na schůzi 8. března
 - předáním některému z členů vedení
 - na Slovensku zasláním na adresu: Julius Píša
Brezová 7
92101 Piešťany
 - 3/ Studijní příručky připravené pro tisk a distribuci v roce 1997 mají tyto tituly:
 - č. 30 - Holubice 5, 10 a 20 h sešitková vydání tšete-běche, autor J. Kašpar, cena Kč 30, Sk 40
 - č. 31 - Doplatní 10 h olivová, autor J. Moravec, Kč 40, Sk 50
 - č. 32 - Hradčany 5 h sv. zelená, TD 3 a 4, autor St. Koberec, Kč 50, Sk 60v cenách je zahrnujto také poštovné.
- Studie můžete objednat a zaplatit současně s úhradou členských příspěvků. Pokud budete platit složenkou, uveďte na její zadní část co objednávjáte. Učijnte tak co nejdřívě abychom mohli zajistit tiskárnu. Počet výtisků závisí na celkovém počtu objednávek, na sklad tisknout nebudeme.
- 4/ pro zpravodaje potřebujeme stálý přísun článků a nových informací. Máte-li nějaké poznatky, pošlete je na adresu tajemníka. Text můžeme podle přání upravit.

Knihotisk ovládl Roudnici

Při hodnocení výsledků Národní filatelistické výstavy konané ve dnech 26.-28.10.1996 v Roudnici nad Labem napadlo mě toto srovnání.

Ze 17. exponátů vystavených v národní třídě, bylo medailemi oceněno 9 exponátů knih'iskových emisí, převážnou měrou členů naší společnosti. Naši "knihtiskaři" získali plných 53% medailí udělených v národní třídě, z toho všechny čtyři nejvyšší hodnoty.

Byl to v první řadě exponát ing. Jiřího Škalouda, který za příčkové typy Muchových Hradčan získal velkou pozlacenou medaili společně s cenou jury. Stejnou medaili získal i ing. Zdeněk Moliš, za jeho již známou sbírku Legionářských známek, opět i s cenou jury. Je třeba zvláště ocenit exponát ing. Jiřího Škalouda, který svými příčkovými typy šel tak říkajíc polem neoraným.

Další dvě udělené malé pozlacené získali Mgr Jaroslav Maleček a moje maličkost, ze Muchovy Hradčany.

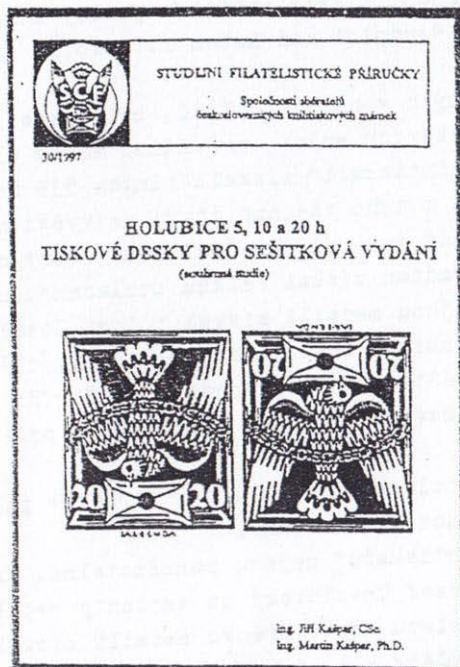
Ani úspěchy dalších "knihtiskařů" nejsou zanedbatelné. Malou stříbrnou medaili získal Josef Chvalovský za varianty netuší na emisi Osv. republika, velkou postříbřenou medaili získali ing. Jitka Vanclová za Hradčany v 1. a 2. kresbě a Václav Košťál za deskové vady emise Osvobozená republika. Malé postříbřené medaile získali Raček Nikl za Muchovy Hradčany reprezentující použití známek 1. kresby a Zdeněk Faber za plně vyčerpávající studii hra-dčanské 10ti haléřovky ve všech možných alternativách, včetně řady neznámých. Tuto sbírku je třeba zvláště ocenit pro vynikající detailní zpracování se kterým se jmenovaný poprvé osmělil vyjít na veřejnost. Na prvovystavovatele je to úspěch vynikající.

Rozhodnutí soutěžní jury bylo podle mě jistě spravedlivé a jako vždy někteří z návštěvníků měli své výhrady.

ing. Karel Rossy

STUDIJNÍ FILATELISTICKÉ PŘÍRUČKY

vydávané SKZ v roce 1997

Jednou ze studií nabízenou v edičním plánu SKZ je pojednání o TD zhotovených k tisku známek pro sešitková vydání.

Jak akce s připravovaným sešitkovým vydáním dopadla je všeobecně známé. Její nezdar a následný prodej celých PL znamenal pro sběratele rozšíření sběratelských možností i o úzké a široké protichůdné dvojice.

V nabízené souborné studii je rozšifrován způsob sestavování všech TD použitých pro tisk sešitkového vydání známek Holubice 5, 10 i 20 h. Oproti předchozím vnitřním studiím jsou zde upřesněny /slovně i pomocí nákresů/ původní vydá-

negativu, dodatečně vzniklé vady negativu a další výrazné vady umožňující přiřazování konkrétních ZP jednotlivým "tébeškám".

Obzvláště zajímavá situace vznikla u známek Holubice 10 h, kde při čistění celé TF došlo k záměně dvou známkových třicetibloků mezi 1. a 2. TD. To způsobilo, že na části nákladu se výrazná retuš levé hodnotové číslice nula /ZP 14/ dostala i na širokou protichůdnou dvojici /viz obr./.

Zájemci z řad členů naší Společnosti si SFP 30/1997 mohou předplatit při úhradě členských příspěvků na rok 1997. Její distribuce se předpokládá v první polovině roku.

Příručka č. 32 - Hradčany 5 h I. - 3. a 4. TD.

Vysoká spotřeba výplatních známek hodnoty 5 haléřů vyvolala v srpnu 1919 potřebu zhotovit další tiskové desky této hodnoty. Třetí a čtvrtá tisková deska byly sestaveny do tiskové formy spolu s 1. a 2. TD této hodnoty.

Porovnáním kvality obrazu známek za 3. a 4. TD s kvalitou obrazu známek vytištěných z 1. a 2. TD lze úspěšně usuzovat, že známek ze 3. a 4. TD bylo vytištěno podstatně menší množství, než z prvních dvou desek. Výskyt vad na jednotlivých známkových polích je daleko menší a určování známek ze 3. a 4. TD je proto podstatně obtížnější. Lze snadno doložit archovým materiálem, že existuje řada exemplářů této známky bez jakékoli tiskové chyby (např. ze 4. TD známkové pole 15, 40, 77 a 81.

Nepravidelně a vzácněji se vyskytující deskové a tiskové vady jsou i v pokračování studie 5 h I. uvedeny v popisích v závorce. Nedostatečné odfrézování mezer mezi jednotlivými známkami dalo při tisku vznik jemným čarám kolem rámu známek, které se vyskytují zejména jako souvislé nebo přerušované obloučky především na známkových polích 30, 44, 53, 66, 72, 92, 97 a 98 3. TD.

Kvalita papíru použitého pro tisk hodnoty 5 h I. ze 3. a 4. TD je v celkovém průměru podstatně lepší, než u známek z 1. a 2. TD. Společné tiskové vady známek 3. a 4. TD jsou popsány v 1. díle Monografie čs. známky, schodovitá střeška ze pravou větví je společnou vadou 100. známkového pole ze všech 4 desek. Dalších 16 nalezených a ověřených společných vad hodnoty 5 h I. ze 3. a 4. TD je popsáno na 3. str. textu příručky č. 32. Navíc jsem ještě našel na 54. ZP jako společnou vadu přerušovaný pravý rám u vějíře holubice.

Dodatečně jsem také zjistil odchylky v umístění hl. paprsku na ZP 9, 15, 25 a 88 3. TD a na ZP 88 4. TD. Známkové pole 2, 27, 34, 47 a 67 3. desky a 47 4. desky jsou bez hlavního paprsku. Do listopadu 1996 jsem posoudil přes 20 tisíc exemplářů popisované hodnoty Hradčan a zjistil, že nejobtížnější je určování známkových polí ze 4. tiskové desky. Nově zjištěné vady, ověřené i ostatními sběrateli Hradčan u této hodnoty, zveřejním v roce 1997 v našem Zpravodaji.

DOPLATNÍ 1919-1920 - spec.studie č. 31
rekonstrukce 1. a 2. tiskové desky hodnoty 10 h

První emise našich doplatních známek podle návrhu Alfonse Muchy byla vydána postupně v období od 1. února 1919 do 25. října 1920. Hodnota 10 h byla vydána 1. února 1919 nákladem 21,970.000 kusů. Známky byly tištěny knihtiskem z leptaných kompaktních desek, které nemají ochranné rámy a nejsou nijak označeny. Lze je ale rozlišit podle typických deskových vad.

Studie obsahuje popisy a obrázky všech vad, které byly zjištěny. Rovněž je připojen rejstřík usnadňující identifikaci známkových polí.

Na známkách této hodnoty se vyskytuje značné množství zajímavých vad z nichž řada nebyla uvedena v Monografii 4. Vzhledem k opomíjenosti známek této emise je stále dostatek balíčkového materiálu který umožní i začínajícímu sběrateli poměrně snadno rekonstruovat obě tiskové desky.

Jaroslav Moravec

Hledám korespondenční lístek se známkou OR 50 h zelená s vyobrazenou vadou. Koupím nebo za známky vyměním KL s "vajíčkem" a jeho reťuší.

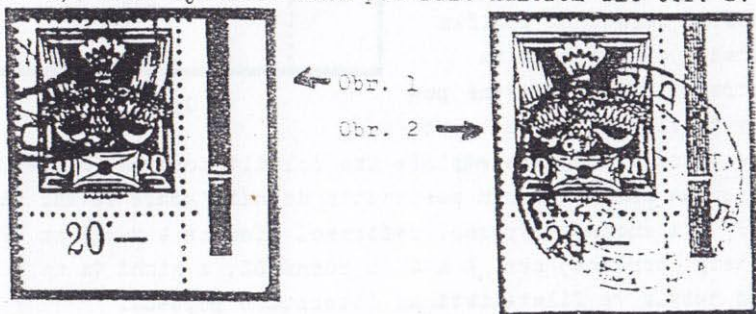
J. Chvalovský

H o l u b i c e 20 h, II. typ

- nálezy dalších deskových značek

Nálezy z posledních let i doby přímo současné jsou pro nás poučením, že nelze dělat "nezpochybnitelné závěry" o ničem. Natož o počtu TD, resp. DZ.

Bratislavský sběratel Šablatura nedávno ve Filatelii popsal objev dosud ve filatelistické literatuře /Mono, Novotný, Příručka/ nepopsané DZ s jedním přerušením ochranného rámu za ZP 100 /obr. 1/. Jeho zjištění mohu potvrdit nálezem dle obr. 2.

Nepřehlédnutelným detailem na obou exemplářích je i drobný zářez do levé části ochr. rámu ve cca 3/4 známkového obrazu. Ten svědčí o příslušnosti vyobrazených DZ ke stejné TD.

Za další zjištění mohou být sběratelé DZ vděčni panu Popovi z Březnice. Jeho nález, který mi ochotně zapůjčil k exorcování /obr. 3/ i dalšímu studiu, včetně publikování zjištěných závěrů, mne přinutil opět nahlédnout do renomované filatelistické literatury.

Na DZ dle obr. 3 je pouze jednou přerušena desetinná

Obr. 3

ponilka za počítadlem 4.- pod

92. cn. polem. Takto je "nějaká" DZ popsána pouze v Mono /na str. 204/.

Neštěstím Mono je, že uvedené zn. reprodukce jsou sice očíslovány, ale zpravidla nemají návaznost na konkrétní text. Lze se tedy pouze domnívat, že na obr. 323 - vpravo /str. 206/ má jít o obrázek dokreslující ono jedno přerušení desetinné pomlčky. Tento exemplář mám i v originále /obr. 4/. Je na něm, stejně jako na tom v Mono, ve skutečnosti dvakrát přerušená desetinná pomlčka počítadla 4.- /i když ta prostřední část přerušené pomlčky je vlastně pouze tečkou/.

Obr. 4

Že se jedná o stejné exempláře lze doložit porovnáním kresby ochranného rámu, shodným seříznutím dolního konce levého rámu na ZP 91 i shodnou výraznou deformací písmene A v JAR na ZP 92. Jde tedy /porovnej obr. 3 a 4/ o různé DZ, z nichž ta na obr. 3 dosud nebyla ve filatelistické literatuře popsána.

Vraťme se k obr. 323 v Mono, a to k jeho levé části. Je na ní analogická dvojpáska s počítadly, okrajem a shodným ochranným rámem i seříznutím levého rámu známky z 91. nn. pole jako na obr. vpravo, ale není vůbec přerušena desetinná pomlčka počítadla ZP 92. Nabízí se tedy další zjištění, obě dvojpásky s přísl. pochází ze stejné TD, ta byla nejdříve použita bez jakéhokoliv označení a teprve později /v průběhu tisku z této TD/ byla označena přerušením desetinné pomlčky. Z obrázku/levého/ v Mono není patrná pouze ona deformace písmene A v JAR /ZP 92/, ale tato odchylka mohla vzniknout poškozením TD až v průběhu tisku známek.

Uvedené vychází z prostudování reprodukce známkového materiálu v Mono. Doufám, že je autentické - známý padělatel DZ, o kterém jsem psal v jednom z minulých Zpravodajů byl naštěstí v době vydání Mono kojencem či batóletem. Pokud někdo vlastní část /minimálně dvojpásku s přísl./ z otisku této TD bez označení, prosím o ověření a podání zprávy.

Osvobozená republika 100 h hnědá

Studium každé hodnoty obvykle začíná soustředěním všech dostupných informací a známkového materiálu které se vztahují k počtu a označení tiskových desek. Na základě vyhodnocení těchto podkladů lze určit jednotlivá tisková období, počet zhotovených tiskových desek a jejich označení.

Sběratelé známek Osv. republika vědí, že v prvním tiskovém období byly tiskové desky bez ochranných rámců a označení. V druhém období si zaměstnanci tiskárny začali evidovat počet zhotovených desek, které v ochranných rámech či v počítadlech různě označovali, nejčastěji přerušováním rámců na levé či pravé straně /někdy i na obou/, nebo přerušováním desetinných pomlk u některých číslic v počítadlech. Současné evidovali počet vytištěných archů známek z každé desky. Při přerušování tisku za účelem vyčištění tiskových forem byly v některých případech dodatečně přerušovány ochr. rámy.

Do třetího období tisku pak patří desky označované v rámech pořadovými číslicemi, případně letopočty v počítadlech, jak známe u desek zhotovených galvanoplastickou technologií.

U hodnoty 100 h je ověřeno, že do prvního období patří dvě tiskové desky bez rámců a označení. Lze je odlišit podle rozdílných deskových vad.

Dále je doloženo třetí období tisku, kam patří desky označené v ochr. rámech pořadovými číslicemi pět až deset, tedy celkem šest desek. Protože číslování začíná číslicí 5, lze předpokládat, že před takto označenou deskou byly zhotoveny čtyři desky, z toho dvě bez ochr. rámců a označení. Teoreticky tedy chybí označení jen dvou desek. V současné době máme však doloženo dalších pět označení:

- jedno přerušování rámu před ZP 91 /obr. 1/
- dvě přerušování před ZP 91 /obr. 2/
- třikrát přerušovaný rám za ZP 100 /obr. 3/
- čtyřikrát přerušovaný rám za ZP 100 /obr. 4/, je evidován stejný tvar rámu, ale bez přerušování
- čtyřikrát přerušovaný rám za ZP 100 /obr. 5/

Pokud by chyběla označení jen dvou desek, musela by uvedená označení vždy po dvou patřit na stejnou desku, jak naznačuje obrázek 6. Avšak i v tomto případě bude nadále přebývat jedno z označení.

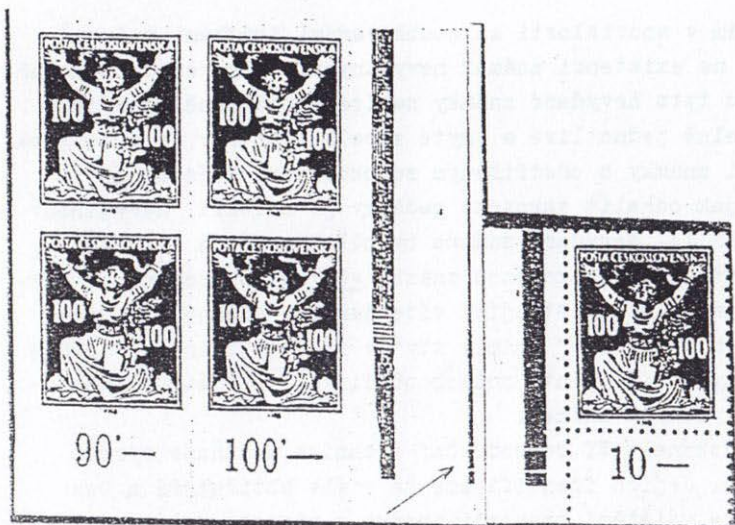
Vše nasvědčuje tomu, že bylo zhotoveno více jak deset tiskových desek. Podle údajů uvedených v druhém díle Monografie, byl celkový náklad známek této hodnoty téměř 200 mil. kusů. Z dosavadních poznatků víme, že z jedné desky bylo možné vytisknout asi 15 mil. kusů známek dobré kvality. To by odpovídalo zhruba 12 až 14 tiskovým deskám.

Obracím se proto na sběratele známek Osv. republika se žádostí o pomoc. Pokud někdo má ještě jiná označení desek než bylo uvedeno, nebo dokonce celé archy, případně jen spodní desetipásy s dosud neznámým označením, aby nás informoval a nebo přímo zaslal reprodukci. Předem všem děkuji.

Uvedený přehled označení se mi podařilo sestavit podle poznámek známého sběratele deskových značek pana V. Nebeského, katalogu firmy Ekstein a zejména podle reprodukcí zaslanych Dr. S. Šablatúrou z Bratislavy a panem J. Žákem z Prahy. Oběma upřímně děkuji.

J. Chvalovský
Sobínská 691
16100 Praha 6

obr. 4

obr. 6

obr. 2

Osv. republika 100 h - použité zoubkování

Známky vytištěné ze všech tiskových desek byly opatřeny běžným hřebenovým zoubkováním 14 /HZ 14/. Podle údajů z MONO 2 str. 269, bylo téměř 6,5 milionů kusů přetištěno DOPLATIT. Známky bez přetisku i s přetiskem existují také s řádkovým zoubkováním 13 3/4. V současné době se snažíme získat přehled o tom z kterých desek vytištěné známky byly zoubkovány také ŘZ 13 3/4. Dosud máme tyto poznatky:

- 3x přerušovaný rám za ZP 100
- 4x přerušovaný rám za ZP 100
- číslice 5 v pravém rámu /také s přetiskem DOPLATIT/
- číslice 8 v levém rámu /také s přetiskem/

Poštovně použité známky s ŘZ 13 3/4 se vyskytují běžně, naopak známky nepoužité jsou vzácné.

Má někdo ze sběratelů ještě jiné důkazy o použití ŘZ 13 3/4 na známkách z jiných TD než uvedeno, případně také o použití přetisků? Pokud ano, prosím o laskavé sdělení, případně reprodukci.

Využívám v souvislosti se zoubkovanými známkami možnost upozornit na existenci známek nevydaných, tedy nezoubkovaných. Často jsou tyto nevydané známky nabízeny poštovně použité /dohopitelně jednotlivě a smyté z celistvostí/. Jsou to však nejčastěji známky s odstřiženým zoubkovaním. Nejsnadnějším způsobem jak odhalit takovéto padělky je položit "nevydanou" na známku s HZ 14. Nevydaná známka by měla na všech čtyřech stranách překrýt zoubkovanou známku včetně zoubkování. V případě, že máte lupu zvětšující více jak 2x, snadno zjistíte na okrajích "nevydané" známky zbytky po zoubkování, případně deformovaný papír. Tento způsob použijte i u poštovně nepoužitých nevydaných známek.

Stále dokonalejší reprodukční technika umožňuje výrobu černotisků. Jejich identifikace je stále obtížnější a čas potřebný ke zjištění pravosti známky v přepočtu na cenu známky je neúměrný.

J. Chvalovský

Obrázky ostříhaných perforací u hodnoty 100 h

Retuše na " Novinových známkách 1918 - 1920 "

Katalogové označení NV 1 - NV 8

V současné době většina sběratelů knihtiskových československých známek vydaných v letech 1918 - 1923 se soustřeďuje především na emise " Hradčany , Legionářské, Holubice, Osvobozená republika, Hospodářství a věda, T.G Masaryk z roku 1920 a Doplatni 1919 - 1920 ". Emisi novinových známek NV 1 - NV 8 pod názvem " Sokol v letu " sbírá velmi malé procento sběratelů . Přitom tato emise je dosti zajímavá. Vždyť u této emise je snad nejvíce retuší, které Vám chci postupně podle jednotlivých hodnot uvést v našem zpravodaji knihtiskových vydání československých známek.

Emise těchto novinových známek pro sběratele má ještě mnoho dalších sběratelských zajímavostí :

- Svislé dvojice známek spojených s meziarším
- Nevydaná známka 20h fialová a 30 h černá a žlutoolivová
- U známky NV 6 spojené typy I a II
- Známky označené přetiskem VZOREC
- Zkusmé tisky těchto známek, černé tisky
- Makulatura známek
- Různé tloušťky a kvality známky
- Mnoho barevných odstínů známek
- Značné odchylky v obraze známky
- Soukromé zoubkování (oddělování známek)
- Značné množství tiskových desek
(Bohužel z hlediska nedostatku archového materiálu
není možno zjistit přesný počet tiskových desek)
- Známky známkového pole 91 - 100 bez a s označe-
ním počítadla
- Různé provedení svislých ochranných listů včetně různě-
ho přerušení těchto ochranných listů
- Značky v ochranných listech
- Horní ochranná listy
- Otisky mezernic a dělicí čára archů
- Deskové značky v ochranných listech
- Deskové značky před počítadlem
- Podtypy hodnoty 30 h
- Pseudoprůsvítka - Ladurnerovo čárkování
- Firemní dírkování na známkách " Perfyň " je
dostí časté
- Výrobní vady (obtisky, dvojité tisky, složky, nedotisky)
- Deskové vady
- Opravy při tisku - retuše

Již z tohoto výčtu možností je tato emise velice zajímavá. Z hlediska poštovního použití lze především najít na poštovních zásilkách zjistit výskyt :

Zajímavá popřevratová i znárodněná razítka

Větší poštovní úřady používaly odlišná razítka pro novinové zásilky

Vlaková razítka

Němé Vídeňské razítka a razítka 5 v rámečku

Použití známky NV 1 2 hal. jako doplňkové frankatury na dopisnicích a zásilkách tiskopisů pro zvýšení poštovního na 5 haléřů.

Většinou ve spojení s 3 hal. Hradčany

Půlené 10 hal známky jako poštovní 5 hal většinou visle

Smišená frankatura s rakouskou novinovou známkou

Použití novinových známek pro tiskopis v obálce

Použití na novinové zásilce i doručních známek s novinovou známkou

Pro přepravu novinových zásilek použita zvláštní velká modrá nálepka pro použití letadlem

Různé použití novinových známek jako nouzové doplatní a výplatní, po případě s ručním přetiskem " T " U tohoto použití jsou známé i výjimečně půlené známky hodnot 2h, 10h a 100h. (Bohužel většinou filatelisticky provedené)

Nejzajímavější jsou však z hlediska sběratelské vášně opravy deskových vad, kterých je u novinových známek něco přes 100 retuší. Nejzajímavější retuše jsou již na desce hotové. Takto byla provedena vůbec nejrozsáhlejší retuš na naší československé známce vůbec. Jedná se o retuš známky NV 1 2 haléře u 92. známkového pole, kdy byla opravena téměř celá známková kresba.

Tímto úvodem jsem Vám chtěl pouze naznačit, že emise novinových známek pod katalogovým číslem NV 1 - NV 8 " Novinových známek - Sokol v letu ", že se jedná sice o emisi o kterou není značný sběratelů knihtiskových československých známek, ale že i tato emise skýtá značné varianty jak u vlastního vydání známek, tak u jejich použití v poštovním provozu.

Úvodem Vám u této emise předkládám retuše u novinové známky NV 7 50haléřů, které se poměrně nejlépe shánějí z hlediska malého počtu desek (6 tisk. desek).

RETUŠE NA NOVINOVÉ ZNÁMCE NV 7 - 50 h

Padesátihaléřová novinová známka NV 7 byla pravděpodobně tištěna na šesti tiskových deskách. Proto počet retuší známých do současné doby je v počtu deseti kusů. Retuše z prvních desek jsou dokonce velmi vzácné. Cenová relace se v současné době u těchto retuší pohybuje od 100 do 350 Kč.

1. Retuš barevné skvrny nad hlavou sokola je ve dvou variantách na druhém znamkovém poli (ZP 2) OBRAZEK č. 1 (barevná skvrna - chocholka nad hlavou sokola)

II Ra - retuš provedena na (4. deska)

II Rb - retuš provedena na 1. nebo na 2. desce

U některých retuší lze zjistit kontrolní vadu, tečka v pravém štitku za hodnotou 50

Obrázek číslo 1

2.

2 Ra

2. Rb

2. Retuš 4. letky křídla vpravo ZP 34
Kontrolní vada na této známce je barevná skvrna mezi písmeny SK v Slovenská a pravným hodnotovým štítkem. Jiný kontrolní znak již u této retuše není

Obrázek číslo 2

34

III R retuš provedena na (deska 1/35)

34 R

3. Retuš ocasu a spodní části křídla pravo včetně levé nuly hodnotové číslice 50 ZP 83
Levá hodnotová nula je značně upravená v horní části hodnoty.

Obrázek číslo 3

(Obrázek číslo 3)

4. Retuš linkovaného pozadí nad hlavou Sokola Retuš se nalézá pravděpodobně na desce označených přerušovanou desetinnou čárkou u 15.- pod 93.známku. U uváděné známky panem Ing. Šubartem u desetinné čárky 45.- pod 99.známku. Charakteristickým znakem této retuše pozadí jsou lomené linky. Konce deváté a desáté linky jsou spojené a ve spojení tvoří silnou tečku (kapku). Retuš je poměrně vzácná, neboť výskyt je malý.

Obrázek číslo 4

OBRÁZEK ČÍSLO 4

5a. Retuš horního okraje známky zeslabením obrysových čar na pravém a i levém okraji. Vzhledem k studiu těchto známek a vyloučení možnosti pouhého odtržování horního okraje známky je u častého výskytu této retuše opravení i svislých čar ve výzdobě a i nepravidelnost zeslabení horní linky. U retuše pod označením R 5a je větší zvětšení pro porovnání svislých čar v levé výzdobě a zúžení horní okrajové čáry.

Obrázek číslo 5a

5b. Retuš pravé obrysové čáry u výzdoby. Zde již není tak zřejmé poškození svislých čar ve výzdobě známky. Obrysová čára je však zřetelně opravena. V případě odtržování by nebyla tak značně kostrbatá.

5c. Ing. Šubart CSc. udává seřiznutí levého horního rohu jako retuš číslo 3c, ale v tomto případě zcela určitě nejde o retuš, ale o odfrézování nevypletaných mezer mezi jednotlivými známkami. Tato vada se vyskytuje velmi málo, ale zcela určitě se nejedná o retuš

Obrázek číslo 5c

6. Retuš pravého křídla osmé letky a retuš šrafovaného pozadí mezi touto osmou letkou a písmenem "O" ve slově "Česko." Obrys osmé letky je na konci silně zesílen. Linkované pozadí mezi touto letkou a písmenem "O" je na několika místech retušováno. Zvětšený obrázek ukazuje retušování těchto čar.

Obrázek číslo 6

Tato retuš se vyskytuje nejméně a její ocenění se pohybuje okolo 400 - Kč

Je škoda, že nejsou k dispozici tiskové desky, k přesnému určení ZP retuší a z které desky retuše pocházejí. U některých retuší uvedených pod čísly 4 - 6 už mám podklady, ale teprve až budu mít úplnou jistotu dodatečně doplním ZP a číslo desky. Pevně věřím, že po uvedení všech retuší na novinových známkách pod čísly NV 1 - NV 8 se najde další sběratel těchto novinových známek.

Podklady jsem mimo svoje sběratelské zkušenosti čerpal z literatury :

Monografie díl číslo IV (Autoři - Ing. Jan Karásek, Ing. Karel Bláha, Jan Frolík, František a Svatopluk Žampach, dr. František Crha a Ing. Pavel Pittermann)

Retuše novin. známek - Filatelistické sešity 1994 -Autor Doc.ing. František Šubart, CSc

Osv. republika 40, typ II- změna počtu desek.

Již několikrát jsem napsal a v diskusích se sběrateli upozornil, jak obtížné je sestavování /rekonstrukce/ stokusových archů známek vytištěných z jednotlivých tiskových desek. Kromě několika málo archů, z nichž část je uložena v depozitáři Poštovního muzea, není k dispozici žádný, ani čitelný makulturní materiál. Rovněž se v malém počtu, oproti jiným hodnotám, vyskytují známky poštovně použité. Tuto skutečnost jistě potvrdí i aktivní spolupracovník ing. Peter Kovalík z Piešťan, který věnoval mnoho hodin těmto známkám ve snaze zrekonstruovat některé archy vytištěné z jednotlivých desek, zejména pak TD 2 a 4.

V roce 1995 byla vydána základní studie známek této hodnoty a typu II. Mimo jiné je v ní uvedeno, že bylo zhotoveno celkem 12 desek, z toho v roce 1920 čtyři bez ochranných rámců a zoubkování. V přehledu variant retuší na ZP 60 bylo poukázáno na možnost změny údajů u TD 2 a 4.

Asi před deseti léty jsem měl možnost prostudovat si v Poštovním muzeu, tehdy ještě v Holečkově ulici v Praze 5, čtyřdeskový soutisk známek OR 60 /2 TD/ a OR 40 /2 TD/, všechny bez ochranných rámců a označení. U obou hodnot jsme tyto desky určili na TD 1 a TD 2. Tehdy jsem se věnoval hodnotě OR 60 s přesvědčením, že až se dostanu na OR 40, bude mi zmíněný soutisk v PM předložen ke studiu. Mezitím však bylo Poštovní muzeum přemístěno do Klimentské ulice v Praze 1. Soutisk byl umístěn do zaskleného rámu a zavěšen v pancéřové skříní. Vzhledem k slabému osvětlení a zavěšení byly známky na soutisku nečitelné, čemuž přispělo i zasklení. Po čase došlo k poškození skla rámu, soutisk byl vyjmut a odvezen do depozitáře PM v Holečkově ulici. Navzdory pověření mi příslušná pracovnice PM striktně odmítla umožnit studium soutisku s oddůvodněním, že je to zákaz ředitele.

Před několika měsíci převzala agendu jiná zaměstnankyně muzea a tak jsem se vydal s obnoveným pověřením do muzea, s přesvědčením, že jde opět o marný pokus. Ale původně nemožné se stalo možným v důsledku ochoty a pochopení nové pracovnice.

Nejen mi z Holečkovy ulice přivezla celý soutisk ale i nabídla možnost zhotovení reprodukcí všech desek.

Nyní se mnozí můžete zeptat, proč o tom píši a vykládám tuto historii, když je to prkotina proti problémům, se kterými se denně setkáváme. Ale na druhé straně víte, jak obtížné je dopátrat se některých skutečností i když víte o tom, že jsou deponovány. Výsledkem mého studia je zjištění, že neexistují tiskové desky označované jako druhá a čtvrtá. Na soutisku má levá deska /brvní/ na ZP 60 retuš lípových lístků ve tvaru bílého kroužku. Na pravé desce na stejném ZP není podobný kroužek, jak jsem se domníval, ale retuš v kresbě uváděné původně na desce tři.

Majitelé základní studie OR 40, typ II, by si měli opravit tyto údaje:

- str. 2 tiskové období:

červen-prosinec 1920 - 4 TD bez rámu a označení /1 až 4/
leden 1921 - 2 TD známek I. typu /5 a 6 /
I. první pololetí 1921- 4 TD s ochr. rámy a označením /7 až 10/
léto 1921 - 2 TD táta-běche

- str. 8 - retuše ZP 60:

obr. KL platí	TD 9 nyní TD 7
TD 1 platí	TD 10 nyní TD 8
TD 2 stornujte	TD 11 nyní TD 9
TD 3 je TD 2	TD 12 nyní TD 10
TD 4 stornujte	
TD 5 je TD 3	
TD 6 je TD 4	
TD 5 a 6 patří I. typu známek	

- retuše ZP 100

rovněž posuňte číslování jako u ZP 60.

- obrázky levého dolního rohu známek s nedostiskem, původně určené na TD 4, patří k dosud přesně neučené TD 1 až 4.

Doufám, že uvedené vysvětlení ospravedlní omyly uvedené ve zmíněné základní studii.

J. Chvalovský

Hradčany 15 h - retuš na 36. ZP na I. a II. TD.

V současné době chystám pro náš Zpravodaj rozsáhlejší studii o retuších na známkách emise Hradčany. V ní chci shrnout všechny poznatky o doposud popsaných retuších spolu s popisem jejich odchylek, které lze použít pro jejich přesné určení. Chci psát nejen o těch retuších, které jsou cenově a tedy i sběratelsky zajímavé, ale i o těch, které byly provedeny třeba ještě před zahájením tisku - pokud je lze prokázat - a jsou tedy na všech známkách z určitého ZP té které TD. Dokládají nám tedy průběh přípravné části výroby tiskových desek.

Vež se však v našem Zpravodaji objeví popis retuší V. kresby v níž byla hodnota 15 h vytištěna uteče při periodicitě vydávání Zpravodaje dosti dlouhá doba a tak chci seznámit naše členy s nově objevenou retuší. Ta je zajímavá i tím, že se vyskytuje i na dopisnicích CDV 14.

Na 36. ZP u III. až VI. TD je na 5. spirále několik barevných skvrn. Jde tedy o vadu ve skleněném negativu, o vadu kterou Monografie I označuje jako sekundární. U známek z I. a II. tiskové desky u tohoto známkové pole jsou tyto skvrny odstraněny dodatečným prorytím, stejným jako bylo provedeno uzavření 4. spirály. Opravená spirála je však kostrbatá a na každé tiskové desce odlišná. To svědčí o tom, že oprava byla provedena přímo v tiskové desce. Stejná vada se dá najít i na dopisnici se známkou 15 h. Doposud ji mohu dokumentovat jen na dopisnici jednoduché.

I když tato retuš není cenově nijak zajímavá, cena známky z tohoto ZP je stejná jako cena kterékoliv známky jiné, je o to zajímavější z hlediska studijního. Dokládá nám totiž dobu vzniku desky (desek ?) pro získání štoček k tisku známek na dopisnice a jejich vztah k I. a II. TD.

Hamr František

I. TD

II. TD

V. TD

OR 25 h - nové ZP

Po delší době se podařilo určit a ověřit dalších 4 známkové pole z I tiskové desky :

ZP 29 - pod pravým prsem bílá skvrna

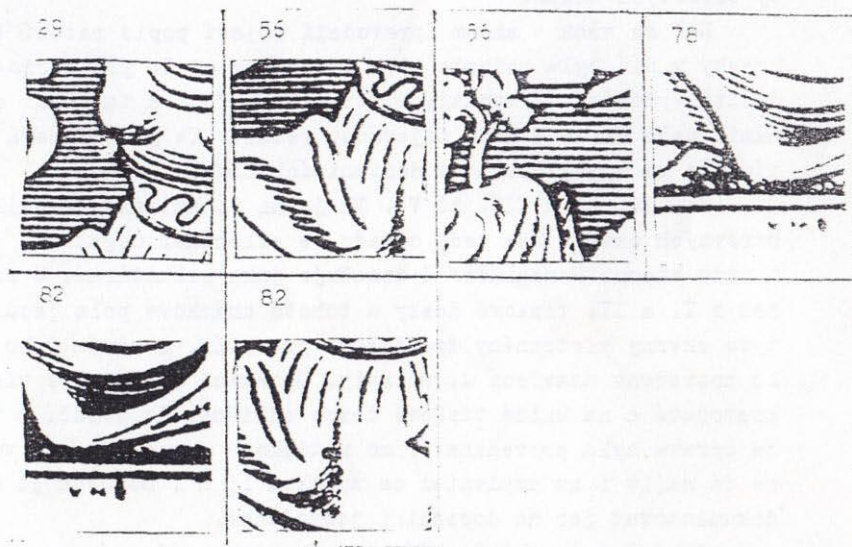
ZP 56 - přerušená šrafra v sukni

přerušená sukňě před patou levé nohy

ZP 78 - do kolena levé nohy bílý zářez

ZP 82 - B v VHB spojeno s rámez

v sukni barevný výběžek

Jaroslav Moravec

NOVINOVÉ VÝPLATNÉ

Podávání novinových zásilek povolíla
Česká pošta, s.p., odštepny závod Praha
č.j. nov. 6159/97 ze dne 20.1.1997